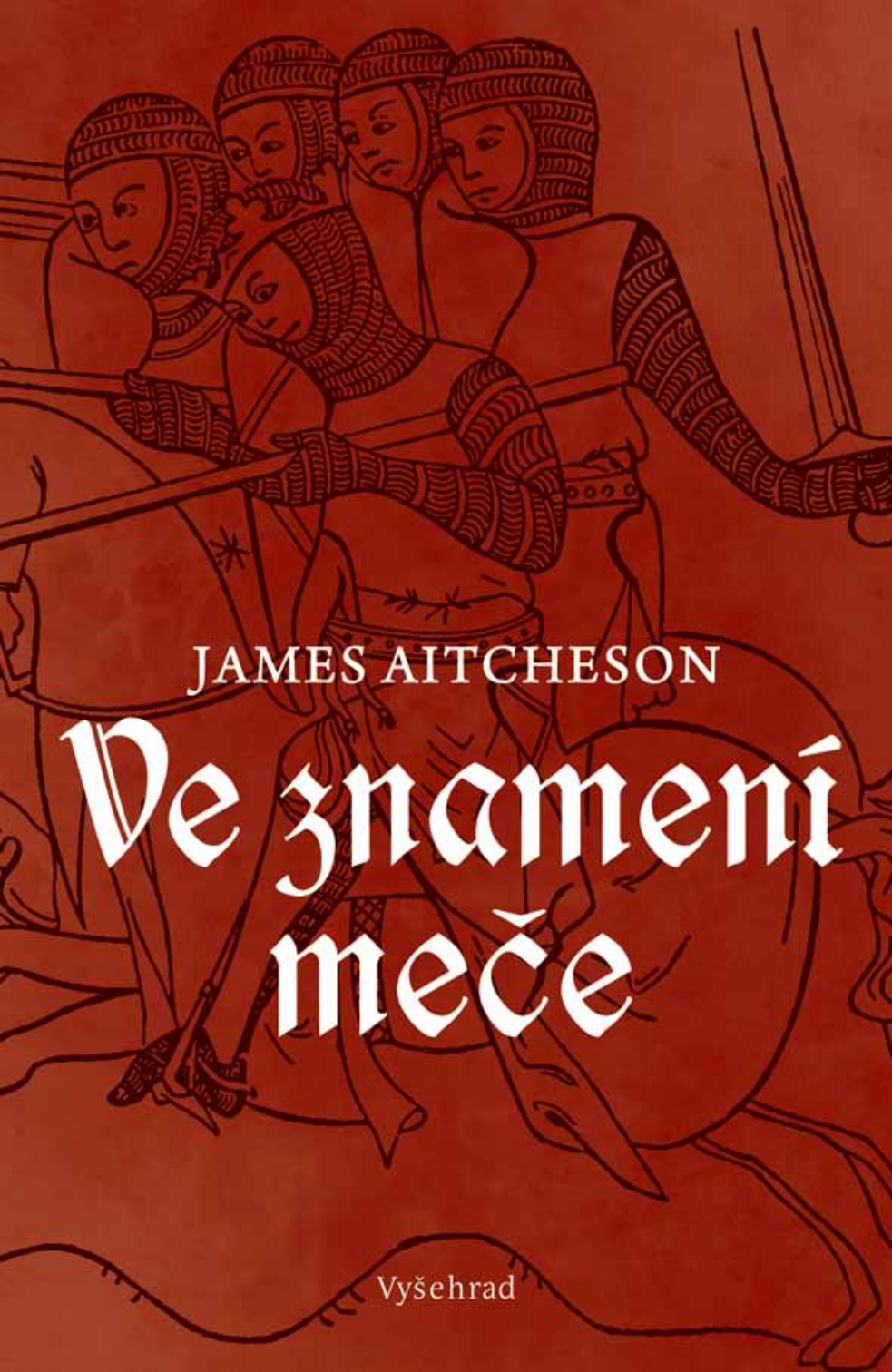

JAMES AITCHESON

Ve znamení meče

Vyšehrad

JAMES
AITCHESON

**Ve znamení
meče**

JAMES AITCHESON

Ve znamení meče

VYŠEHRAĐ

Z anglického originálu Sworn Sword
vydaného nakladatelstvím Preface 2011
přeložila Petra Pachlová
Typografie Vladimír Verner
Odpovědná redaktorka Adéla Tošovská
E-knihu vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2016 jako svou 1443. publikaci
Vydání v elektronickém formátu první
(podle prvního vydání v tištěné podobě)
Doporučená cena E-knihy 220 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

Copyright © James Aitcheson, 2011
First published as Sworn Sword by Preface,
an imprint of Cornerstone Publishing.

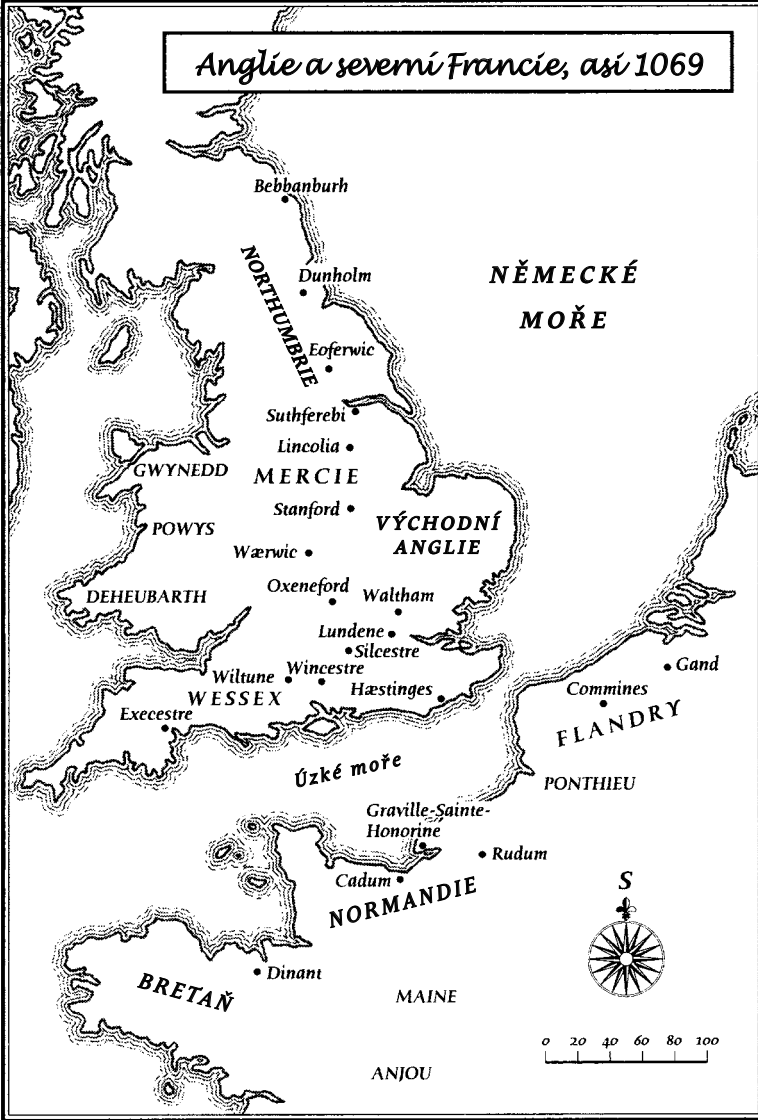
Translation © Petra Pachlová, 2016

ISBN 978-80-7429-672-7

Tištěnou knihu si můžete zakoupit na www.ivysehrad.cz

Mým rodičům

Anglie a severní Francie, asi 1069

SEZNAM MÍSTNÍCH JMEN

V zájmu historické autenticity jsem se rozhodl používat v románu původní zeměpisné názvy, jak jsou zaznamenány v listinách, kronikách a v *Knize posledního soudu* (1086). Pro britská místa byly mými hlavními zdroji *Slovník britských místních jmen* (OUP: Oxford 2003) a *Slovník londýnských místních jmen* (OUP: Oxford 2004), oba sestavené A. D. Millsem.

Alchebarge	Alkborough, Lincolnshire
Alclit	Bishop Auckland, hrabství Durham
Aldwic	Aldwych, Velký Londýn
Aleth	Saint-Malo, Francie
Bebbanburh	Bamburgh, Northumberland
Bisceopesgeat	Bishopsgate, Velký Londýn
Cadum	Caen, Francie
Ceap	Cheapside, Velký Londýn
Commines	Comines, Francie/Belgie
Cosnonis	řeka Couesnon, Francie
Dinant	Dinan, Francie
Drachs	Drax, Severní Yorkshire
Dunholm	Durham
Earninga stræt	ulice Ermine
Eoferwic	York
Execestre	Exeter, Devon
Gand	Gent, Belgie
Haltland	Shetlandy

Hæstinges	Hastings, Východní Sussex
Humbre	Humber Estuary
Kopparigat	Coppergate, York
Lincolia	Lincoln
Lincoliascir	Lincolnshire
Lundene	Londýn
Orkaneya	Orkneje
Ovretune	Overton, Hampshire
Oxeneford	Oxford
Reddinges	Reading, Berkshire
Rudum	Rouen, Francie
Searobyrg	Old Sarum, Wiltshire
Silcestre	Silchester, Hampshire
Stanes	Staines, Surrey
Stanford	Stamford, Lincolnshire
Stybbanhythe	Stepney, Velký Londýn
Sudwerca	Southwark, Velký Londýn
Suthferebi	South Ferriby, Lincolnshire
Temes	řeka Temže
Trente	řeka Trent
Use	řeka Ouse
Walebroc	Walbrook, Velký Londýn
Waltham	Walthamské opatství, Essex
Wæclinga stræt	Watling Street, Velký Londýn
Wærwic	Warwick
Westmynstre	Westminster, Velký Londýn
Wiire	řeka Wear
Wiltune	Wilton, Wiltshire
Wincestre	Winchester, Hampshire

Kapitola první

Na tvář mi začaly dopadat první kapky deště tvrdé a chladné jako ocel. Tíha brnění mi drtila ramena a záda i zadek mě bolely. Vstávali jsme za rozbřesku a většinu dne jsme strávili v sedle. A teď už zalesněné vrchy znovu přikryla noc jako deka.

Stoupali jsme do kopce, ale kopyta našich koní byla na vlhké půdě sotva slyšet. Stezka, po které jsme jeli, byla úzká, z obou stran těsně lemovaná stromy a jen o málo širší než pěšina pro vysokou, a tak jsme postupovali za sebou. Větve bez listí se mi otíraly o ruku, některé jsem si musel odhrnovat z obličeje. Nad našimi hlavami se z mraků snažil vysvobodit úzký srpek měsíce a vrhal na nás chladné světlo. Pak se přivalila další mračna, déšť zhoustl a bubnoval o zem. Přetáhl jsem si přes hlavu kápi pláště.

Tu noc nás bylo pět: všichni jsme sloužili našemu pánovi už několik let jako věrní rytíři jeho družiny. Všechny ty muže jsem dobře znal, po jejich boku jsem bojoval tolikrát, že by se mi to nechtělo ani počítat. Tihle muži byli i ve velké bitvě u Hæstinges a přežili ji.

A já jim velel. Já, Tancred z Dinantu.

Byl dvacátý osmý den měsíce ledna roku tisíc šedesát devět od vtělení našeho Pána. A tohle byla třetí zima od invaze, kdy jsme se prvně shromáždili na druhé straně Úzkého moře, nalodili se a za podzimního přílivu ho přepluli. Třetí zima poté, co vévoda Guillaume dovedl u Hæstinges naši armádu

k vítězství nad křivopřísežníkem a uchvatitelem Haroldem, synem Godwina, a co byl přijat v kostele Westmynstre a korunován právoplatným králem Angličanů.

Teď jsme se nacházeli v Dunholmu, dál na severu, než se kdokoli z nás kdy ocitl; byli jsme v Northumbrii, jediné provincii anglického království, která se i po víc než dvou letech stále odmítala podrobit.

Ohlédl jsem se přes rameno, abych se ujistil, že nikdo nezaostává, a postupně jsem všechny přejel očima. V mých stopách jel Fulcher Fitz-Jean, mohutný muž se širokými rameny. Za ním Ivo de Sartilly, rytíř stejně rychlého meče jako jazyka, pak Gérard de Tillières, mlčenlivý, přesto vždy spolehlivý. A na samém konci řady, téměř se ztrácející ve stínu noci, se rýsovala vysoká, dlouhonohá postava Euda de Ryes, kterého jsem znal déle a věřil jsem mu víc než komukoli jinému v družině pana Roberta.

Pod pláští měli muži svěšená ramena. Všichni svírali kopí, jenže jejich špičky nemířily k nebi, aby je při útoku snadno stiskli v podpaží, ale byly sklopené dolů k zemi. Věděl jsem, že v takovou noc žádný z nich nechce být venku. Všichni by byli radši pod střechou u plápolajícího ohně se džbánem piva nebo vína, nebo by se se zbytkem armády připojili k drancování ve městě. Stejně jako já.

„Tancrede?“ zavolal Eudo.

Pomalu jsem otočil koně, abych se na něj podíval a zastavil ostatní rytíře. „Co je?“ zeptal jsem se.

„Pátráme od soumraku, a nikoho jsme neviděli. Jak dlouho zůstaneme venku?“

„Než nám zmrznou koule,“ zamumlal Fulcher.

Nevšímal jsem si ho. „Třeba do rozednění, jestli bude třeba,“ odpověděl jsem.

„Nepřijdou,“ prohlásil Eudo. „Northumbrijci jsou zbabělci. Ještě s námi nebojovali, a ani nebudou.“

Nebojovali, to byla pravda. Zvěsti o našem postupu nás zjevně předešly, protože všude, kam jsme severně od Eofer-

wicu vkročili, jsme našli jen opuštěné vesnice a farmy a prchající lidi ženoucí před sebou dobytek na sever do kopců a lesů. Když jsme předchozího večera těsně před západem slunce konečně dorazili do bran Dunholmu, našli jsme město úplně prázdné. Zůstal jen biskup a jeho sbor. Hlídali relikvie svého svätce, svätého Cuthberta, které byly uloženy v kostele. Kněží tvrdili, že obyvatelé města uprchli do lesů.

Naše snadné vítězství přesto pana Roberta zneklidňovalo, a proto poslal nás pět, stejně jako další, abychom v okolí pátrali po stopách nepřátel.

„Budeme hledat dál,“ prohlásil jsem rozhodně. „Ať nám třeba zmrznou koule.“

Popravdě jsem si nemyslel, že bychom dnes v noci na někoho narazili, protože místní lidé předtím nikdy neviděli normanskou armádu. Přirozeně slyšeli o tom, jak jsme rozdrtili uchvatitele u Hæstinges, ale na vlastní oči to nemohli vidět. Nezažili sílu útoku jízdy, která nám tu bitvu vyhrála a od té doby i mnoho dalších. Ale teď jsme konečně dorazili v plné síle: zástup dvou tisíc mužů, kteří si přišli pro to, co podle práva patřilo králi. Viděli naše praporece, naše koně a naši zbroj blyštící se v nízkém zimním slunci a jistě pochopili, že postavit se nám je zcela beznadějně. A tak utekli a město nám nechali.

Alespoň tak mi to připadalo. Jenže bylo jedno, co jsem si myslel, protože mně rozhodování nepříslušelo. To náleželo našemu pánu Robertu de Commines, podle královského ediktu novému hraběti Northumbrie a muži pověřenému podrobením téhle vzpurné provincie. Eudo i ostatní to pochopitelně věděli, ale byli unavení a toužili jen po odpočinku. Na cestě už jsme byli velmi dlouho, uplynuly skoro dva týdny, co jsme odjeli z Lundene. Dva týdny, které jsme strávili jízdou a pochodem neznámou krajinou přes bažiny a nekonečné kopce, v dešti, plískanici a sněhu.

Pokračovali jsme vzhůru do svahu, až jsme dojeli na vrchol a mohli obhlédnout krajinu kolem – zalesněné kopce na severu i širá pole na jihu. Měsíc částečně skrýval mrak

a já neviděl skoro nic, jen zvlněnou krajinu. Rozhodně jsem nezahlédl žádné známky ohně nebo kopí, zkrátka nic, co by prozrazovalo nepřítele. Vítr se mi opíral do tváří a dál pršelo, i když daleko na severu a východě, tam, kde se země stýkala s Německým mořem, jsem spatřil jasné nebe se zářícími hvězdami a zadoufal jsem, že se počasí brzy umoudří.

Zastavil jsem svého koně Rolla, seskočil ze sedla a poplácal ho po krku.

„Chvilku si odpočineme,“ řekl jsem. Zabodl jsem konec kopí do mokré půdy, takže hrot mířil k nebi. Vlhký, zplihlý praporec pod ním znázorňoval jestřába, jenž byl znakem pana Roberta. Sundal jsem si štít, který jsem nosil na dlouhém popruhu přes záda, a opřel ho o strom. Štít měl na sobě tentýž znak – černý symbol na bílém poli, pták v letu s roztaženými drápy, jako by se snášel na kořist.

Kolem se nedalo najít moc potravy, tak jsem pro Rolla ze sedlové brašny vytáhl dvě mrkve. Celý den bez odmlouvání jel a rád bych mu byl dal víc, ale tohle bylo všechno, co jsem měl.

Ostatní neřekli nic, ale taky sesedli a začali se procházet, aby znovu dostali cit do nohou. Eudo si třel bedra a snažil se tak zmírnit bolest způsobenou dlouhou jízdou v sedle.

Na východě se začínaly trhat mraky a já jsem zahlédl stříbřitou stuhu řeky Wiire, která se vinula kolem města Dunholm. K jihu vybíhal úzký pás země, na němž stála pevnost: palisáda obklopující malý shluk budov, vrhající stíny proti zpola osvětleným mrakům. Výběžek obklopovaly strmé útesy, kolem nichž tekla řeka a chránila tak pevnost ze tří stran. Nad došky hlavní síně pomalu stoupaly prstýnky kouře jako bílé nitky ozářené měsícem.

Pod pevností leželo město. Zbytek naší armády byl jistě v ulicích: půl tisíce rytířů, jako jsme byli my, válečníci patřící k družinám pánů velících téhle výpravě; sedm set kopiníků a další tři stovky lučištníků. A pochopitelně spousta a spousta dalších, kteří o armádu pečovali: zbrojíři, mečíři, doktoři s pijavicemi, z nichž mnozí také přijdou oslavovat. Téměř dva tisíce

mužů radujících se z válečné kořisti, z uchvácení Dunholmu a dobytí Northumbrie.

Bylo snad trochu riskantní dovolit těm mužům drancovat, když existovala možnost, že se tu nepřítel stále někde skrývá, ale právě na slíbenou kořist čekali celý pochod. Rytiřům, jako jsme byli my, na tom tolik nezáleželo, protože nás slušně platil náš pán, ale kopiníci bojovali z povinnosti: většina byla přivlečena z polí statků svého pána a tohle byla jejich jediná naděje na odměnu. Kdyby jim ji Robert nyní odepřel, obrátili by se proti němu, a to si nemohl dovolit. Nespokojenost už propukala mezi ostatními šlechtici. Někteří prý měli pocit (ač to žádný neřekl otevřeně), že si zaslouží víc a že čest získat titul hraběte přináležela jim, Normanům spíš než Vlámovi, jako byl Robert. Jenže spousta z nich sem přišla až v posledních dvou letech a byli Normany jen svou loajalitou, ne rodem. Já sám jsem pocházel z města Dinant v Bretani, i když už uplynulo pár let od doby, co jsem tam byl naposledy, Fulcher byl Burgundán a ostatní byli z Anjou nebo dokonce z Akvitánie. Jenže tady v Anglii to bylo jedno, protože v Anglii jsme byli všichni Francouzi spojení přísahou a společným jazykem.

Pan Robert byl navíc jedním z nejbližších mužů krále Guilauma, sloužil mu už od bitvy u Varaville, víc než deset let. Přišlo mi přinejmenším zvláštní, že muž, který tak dlouho věrně slouží králi, vzbuzuje takovou nenávisť. Na druhou stranu časy nebyly tak stálé, jako bývaly kdysi, a věděl jsem, že mnozí hledí spíš jen na vlastní povýšení než na dobro království.

„Právě o takovéhle noci jsme před pěti lety vyplenili Mayenne,“ ozval se najednou Gérard. „Pamatujete?“

Bojoval jsem v tolika bitvách, že většina z nich mi v mysli splývala, ale tohle tažení jsem si pamatoval. Bylo vleklé, protáhlo se dlouho do podzimu a snad i do začátku zimy. Věděl jsem to, protože jsem si vybavil pytle čerstvě sklizeného obilí, které jsme při nájezdech ukořistili, a pamatoval jsem si, jak v krajině všude kolem na stromech hnědly a opadávaly listy.

Bitva o město samotné mi kupodivu v paměti žádné představy nezanechala.

„Já si vzpomínám,“ prohlásil Eudo. „Byl listopad. Poslední město, které při tom tažení mělo padnout. Vzbouřenci ustoupili a drželi se za hradbami.“

„To je pravda,“ přikývl Gérard. „Čekali dlouhé obléhání, ale vévoda Guillaume věděl, že mají dobré zásoby.“ Ukousl si ze svého bochníku a pak si špinavým rukávem utřel pusu. „My jsme naproti tomu museli nasytit přes čtyři tisíce žaludků, ale blížila se zima a na venkově nebylo nic...“

„Takže nám nezbylo než zaútočit,“ přisvědčil Eudo. Po hubeném obličejí se mu rozlil úsměv. „Ano, pamatuju se. Tu noc jsme zaútočili tak rychle, že jsme ovládli město dřív, než se jejich pán oblékl do bitvy.“ Rozesmál se a přejel nás pohledem.

Zavrtěl jsem hlavou; pět let byla dlouhá doba. Tehdy jsem měl pouhých dvacet jar a jako všem mladíkům mi hlavu plnily jen myšlenky na slávu a kořist. Toužil jsem po zabíjení, ani jednou jsem se nezastavil, abych se zamyslel, s kým bojujeme nebo proč, na mysli jsem měl jen to, že je to má povinnost.

Vedle mě zívł Fulcher a pod pláštěm pokrčil rameny. „Co bych dal za to, kdybych teď mohl být se svou ženou.“

„Měl jsem dojem, žeš ji nechal v Lundene,“ prohlásil jsem.

„Právě,“ odpověděl. Lokl si z měchu. „Říkám, ať si Northumbrijci nechají svůj bezcenný kout země. Stejně tu není nic než kopce, stromy a ovce.“ Zasmál se, ale připadalo mi, že v tom není žádné veselí. „A déšť.“

„Podle práva přináleží králi Guillaumovi,“ připomněl jsem mu. „A taky panu Robertovi, když je z něj teď hrabě.“

„Což znamená, že se tohohle místa nikdy nez bavíme.“

„Už brzy svou ženu uvidíš,“ vzdychl jsem, unavený těmi stížnostmi.

„To se snadno řekne, když na tebe tvoje Oswynn čeká tady v Dunholmu,“ vložil se do hovoru Ivo.

„Jestli se o ni místo tebe nestará někdo jiný,“ prohodil Eudo a zakřenil se.

Kdybych nebyl tak strašně unavený, snad by mě napadla nějaká odpověď, ale místo toho jsem ho jen probodl pohledem. Nebyl jsem tak mladý, ani bláznivý, abych si myslel, že Oswynn miluji, nebo že ona miluje mě. Byla Angličanka a neznala v podstatě slovo francouzsky nebo bretonsky a já byl Francouz, co téměř neuměl anglicky. Ale přesto to byla moje žena a já se modlil k Bohu, aby byla v bezpečí. Eudo snad žertoval, ale věděl jsem, jak se v takovouhle noc, kdy víno a medovina teče proudem, vybudí nálada mužů a jak obtížně ovládají svůj chtíč. Žen, které by byly k mání, byl stěží dostatek; byly tu jen ty, které na sever přišly s námi. Ženy vojáků a ty, jež táhly s armádou. Ženy jako Oswynn.

Vyzařovala jistou divokou krásu tím, že nosila vždy rozpuštěné vlasy a její oči se zdály temné, a přesto vábivé, a ať jsme se ocitli kdekoli, přitahovala pohledy mužů. Už víckrát se stalo, že je udržela jen hrozba mého ostří na jejich krku. Nerad jsem ji nechával samotnou, proto jsem zaplatil Ernestovi a Maugerovi, dalším dvěma mužům z mého jízdního oddílu zvaného *conroi*, aby se neúčastnili plundrování, ale střežili dům, který jsem pro nás zabral. Oba bojovníci naháněli hrůzu, stáli po mém boku u Hæstinges a byl jsem si jistý, že jen málo mužů by se jim pokusilo postavit. Ale i tak se mi uleví, až přijde ráno a budu se k ní moct vrátit.

Spolkl jsem poslední sousto chleba, zavázal sedlovou brašnu a přehodil si popruh štítu přes hlavu. „Na koně,“ pobídl jsem muže, když jsem vylezl na Rollův hřbet a vytáhl ratiště kopí ze země. „Jedeme dál.“

Stezka pokračovala na západ. Poslední dobou foukal silný vítr a několikrát jsme museli objet stromy, které popadaly přes cestu. Občas se zdálo, že stezka jako by zmizela, a museli jsme se kousek vrátit, než jsme ji znovu našli. Odvážit se ve tmě do nitra lesa znamenalo riskovat, že se ztratíme, protože jsme zdejší krajinu neznali.

Jenže nepřítel ji znal. Jistě se dokázal držet dál od stezek a přesouval se spíš v malých skupinkách než pohromadě.

Možná byl od nás méně než sto kroků, a přesto jsme ho mohli minout.

Cítil jsem, jak ve mně narůstá hněv. Naše přítomnost v těchhle lesích byla asi tak užitečná jako vůz bez kol. Robert nás vyslal na průzkum jen proto, aby ostatní páni viděli, že je ostražitý. A přesto kdybychom se vrátili před svítáním, aniž bychom nepřítele zahlédli, znamenalo by to, že jsme se vzepřeli jeho rozkazu a nesplnili vůči němu svou povinnost.

Zaskřípěl jsem zuby a dál jsme v tichosti pokračovali. S Robertem jsem byl od svých čtrnácti let, kdy byl jen o málo starší, než jsem teď já, a za tu dobu jsem ho poznal jako velkorysého pána, který poskytoval svým mužům dobré zacházení a taky je dobře odměňoval, často stříbrnými nebo zbraněmi, či dokonce koňmi. Právě od něj jsem dostal Rolla, oře, na němž jsem jel: silného koně s vyrovnanou povahou, který mě provezl několika taženými a mnoha bitvami. Nejdéle sloužícím a nejvěrnějším poddaným navíc pan Robert věnoval půdu a já, jako jeden z mužů, kteří vedli jeho *connois* do bitev a jako ten, který mu víc než jednou zachránil život, se k nim brzy přiřadím. Byl jsem trpělivý, to se musí, a vděčný za to, co mi dal, a za ty roky jsem měl jen zřídka důvod se na něj zlobit. Ale když jsem si ho teď představil s ostatními pány, jak sedí okolo ohniště v síni nahoře v pevnosti, zatímco my jsme tady...

Z myšlenek mě vytrhl zvuk kostelních zvonů přicházející z východu.

„Co je to?“ zeptal se Eudo.

Nemělo to žádný řád, žádný rytmus, byla to jen směsice různých tónů. Ozývala se zpoza řeky směrem od města a já se zachmuřil, protože mě jako první napadlo, že se nějácí opilci rozhodli znesvětit kostel. A pak zvuk stejně náhle jako začal, skončil.

Přitáhl jsem otěže a Rollo se zastavil. Zaržál a jeho dech vytvořil v ledovém vzduchu mlžný opar. Noc byla klidná a já jsem slyšel jen tiché pleskání dešťových kapek o zem a vrzající a hvízdající větve, jak se začínal zvedat vítr. Ale pak se

zvonění ozvalo znovu: dlouhé, duté vyzvánění, které jako by se odráželo od vzdálených kopců.

Žaludek mi sevřela nevolnost. Podobné zvonění jsem už slyšel.

„Musíme se vrátit do města,“ řekl jsem. Otočil jsem svého koně a pak, protože jsem si nebyl jistý, jestli mě ostatní slyšeli, jsem zavola: „Musíme se vrátit!“

Patami jsem stiskl Rollovy slabiny. Vzepjal se, já se naklonil dopředu, jak padal k zemi, a vyrazili jsme na vrchol kopce, zpátky cestou, kterou jsme přijeli. Kopyta dusala, zem duněla. Pobízeli jsem koně, aby jel rychleji, a ani jsem se neohlédl, jestli mě ostatní následují. Déšť švihal silněji, protékal mou zbrojí a tunikou a kalhoty mi přilepil na kůži. Po obou stranách se míhaly stromy a já stále hleděl k východu, k řece a snažil se jimi prohlédnout až k výběžku, k Dunholmu, ale přes masu kmenů a větví jsem neviděl nic.

Po kopcích se rozlehl zvuk válečného rohu: dvě ostrá zatroubení, která prořízla noční vzduch. Signál shromáždit se.

Najednou se zem začala svažovat a já se tryskem řítit dolů z kopce směrem k řece. Přiblížil jsem se k okraji stromů, už byly vidět tři kamenné oblouky mostu. Plášť mi rval vítr ženoucí se ze severu a spolu s ním přicházelo slabé bušení: zvuk vydávaný stovkou ratišť kopí dopadajících na stovku hran štítů. Zvuk, který jsem znal až moc dobře. Prvně jsem jej zaslechl u Hæstinges, když jsem stál na úpatí kopce a díval se vzhůru na tisíce Angličanů seřazených podél hřebenu se štíty a zbraněmi v rukou. Všichni připraveni na náš útok, posměšně pokřikující, abychom přišli a zemřeli na jejich ostřích.

Bylo to burácení boje, které mělo zastrašit, a i po všech letech, která jsem strávil v bitvách, se mu to dařilo. Srdce mi bušilo v rytmu s tím bubnováním.

Protože pan Robert měl pravdu. Northumbrijci zaútočili.

Kapitola druhá

Tryskem jsme se řítili k mostu a stromy nechali za zády. Přehlédli jsem řeku a spatřil shluk dřevěných domků s došky, propletených úzkými uličkami, nad nimiž se vysoko vypínala věž kostela svatého Cuthberta. Na kamenném průčelí se miho-talo oranžové světlo a v dálce mezi domy prosvítaly plameny. Olizovaly oblohu a vysílaly vzhůru mohutné sloupy černého dýmu spolu s žhnoucími jiskrami popela, které ozařovaly bezhvězdné nebe. Znovu jsem zaslechl křik, nebyl to ale křik radosti, nýbrž nářek bolesti, řev zabíjení, který se téměř ztrácel ve vytrvalém a nepřetržitém bubnování.

Po mém boku se objevil Eudo a zaklel. Uvědomil jsem si, že jsem zastavil.

Pod přilbou jsem měl čelo zbrocené potem. Jedna kapka mi stekla přes oči. Utřel jsem ji, pak jsem si sáhl za košili a vytáhl maličký stříbrný křížek, který mi ve dne v noci visel na krku.

„Kristus ať je mým štítem,“ zašeptal jsem a políbil ho, jako jsem to dělal před každou bitvou, a zastrčil ho zpátky za košili. Věřil jsem, že Bůh mě bezpečně provede vším, co na mě kde čeká.

„Hlídejte si boky, nespěchejte dopředu ani se neloudejte pozadu,“ křikl jsem na ostatní. „Držte se pohromadě, držte se u mě!“ Zvedl jsem si kroužkový nákrčník, který měl chránit hrdlo a bradu, upevnil ho na místo a pak jsem protáhl předloktí koženými úchyty na vnitřní straně štítu a sevřel v pěsti horní kříž tvořený dvěma pásky.

Pobídl jsem Rolla, kterého jsem teď ovládal jen nohama. Cestou přes most nad rychle proudící řekou Wiire zarachotily železné podkovy o kámen a za okamžik už jsme pokračovali k vyježděné stezce, která vedla pod útesy a vysokou palisádou pevnosti. Projel jsem dlouhou kaluží, až se hrudky bláta rozletěly a pocákaly mi drátěnou košili i obličej, ale bylo mi to jedno. Po obou stranách se míhaly domy. Řítili jsme se proti větru a kapky deště tvrdé jako kroupy se odrážely od mé hrudi a tváře. Srdce mi bušilo a já dokázal myslet jen na to, abych jel rychleji a rychleji.

A pak jsem je uviděl, snad sto kroků před sebou: množství stínů spěchajících pěšky potměnými ulicemi. V září jejich pochodní se blýskaly hroty kopí a ostří seker, na předloktí měli kulaté štíty a dlouhé vlasy jim při běhu vlály. Proti nim stál pouhý tucet normanských mužů bez zbroje a přileb, jen s kopími, a nepřítel v počtu čtyřiceti, možná více bojovníků na ně útočil.

„Na ně!“ zavelel jsem svým mužům, sklopil jsem před sebe kopí a pevně ho stiskl. „Za krále Guillauma a Normandií!“ Bílý praporec se v poryvu větru zatřepotal a obtočil se okolo ratiště.

Snesli jsme se na nepřátele jako jestřábi na našich štítech, přepadli jsme je zezadu tak rychle, že si skoro neuvědomili, že tam jsme. Vrazil jsem kopí jednomu Angličanovi do zad, pustil ho, a on se skácel dopředu. Nato jsem tasil meč, protože se ke mně další napůl otočil čelem. Prudce jsem sekl ostřím po jeho hrudi, až se rozstříkla krev, ale to už jsem jel dál, ani jsem se neohlédl, jestli je mrtvý, protože jsem zahlédl svou další oběť. Muž zaječel, přiskočil ke mně zprava, obličej rudý vzteky. Zpod okraje přilby mu vlály vlasy a před sebou držel kopí. Vyrázil dopředu, ale odrazil jsem ho mečem. Ztratil rovnováhu a já ho silně sekl mečem přes týl. Čepel projela masem i kostí a muž se složil. Zleva na můj bok zaútočila sekera, ale já ji zablokoval štítem, a zatímco se její majitel snažil sebrat k dalšímu útoku, vrazil jsem mu železnou puklici do obličeje. Zavrával do zadu, z obličeje mu vytryskla krev a v té chvíli

se objevil Eudo a prořízl mu hrdlo. Angličan neměl ani čas zakřičet, jen doširoka otevřel oči a klesl na kolena.

Zbývá muži, kteří si všimli nebezpečí zezadu, se začali otáčet, ale to už jsme vjeli mezi ně. V řadách nepřátel propukl zmatek. Ve mně se naopak rozhostil bitevní klid a zdálo se mi, jako by se čas zpomalil, jako by každý úder srdce představoval čerstvý příval síly do mých žil, jak jsme pronikali jejich řadami.

„Zabte je!“ zařval jsem a někteří normanští pěšáci moje volání opětovali.

„Zabte je!“ zvolali, i když jich bylo málo, a do slábnoucích anglických řad před sebou tlačili štítovou hradbu.

Bojová linie se téměř nikdy neporuší postupně, spíš úplně najednou, a tehdy to nebylo jiné. Nepřítel sevřený jak zepředu, tak zezadu se začal hroutit a najednou na všech stranách utíkali muži pryč. Jeden klopýtl zpátky do cesty mému meči a byl mrtvý dřív, než dopadl na zem. Další se pokusil pozvednout kopí, aby se bránil, ale byl moc pomalý, a můj meč mu rozsekl hrdlo. A ještě jiný na útěku zakopl, padl obličejem do bláta a snažil se vyškrábat na nohy, jenže Ivo bojovníka bleskurychle srazil a kopyta jeho koně mu pošlapala záda a rozdrtila lebku.

Northumbrijci se dali na útěk. Gérard a Fulcher je pronásledovali, ale bylo nás málo, a nechtěl jsem, abychom se rozdělili, kdyby dorazili další.

„Ke mně!“ zavolal jsem, zastrčil jsem meč do pochvy a vrátil se pro své kopí, jež stále trčelo ze zad prvního muže, kterého jsem zabil. Vytáhnout ho vyžadovalo trochu síly, protože jsem ho zarazil hluboko do těla, ale zakroutil jsem hrotem, až se konečně uvolnilo. Špice a vrchní část ratiště byly zamazané krví, a kde byl praporec předtím bílý, byl teď růžový.

Gérard a Fulcher se vrátili zpátky, aby se k nám připojili, a znovu nás bylo pět. Čtyři z tuctu kopiníků leželi mrtví na ulici, ale v té chvíli nebyl čas je litovat. Dojel jsem k těm, kteří zbyli. Někteří se opírali o horní kraj štítu a snažili se

popadnout dech; jiní se potáceli mezi mrtvolami, zvraceli na okraji cesty a měl jsem za to, že byli opilí. Pokud ano, byl skoro zázrak, že zůstali naživu.

„Kde je hrabě Robert?“ zeptal jsem se těch, kteří vypadali nejstřízlivěji, ale jen se po sobě tupě podívali.

„Nevíme, pane,“ řekl jeden. Oči měl kalné a páchl chlévskou mrvou.

Chtěl jsem ho opravit, protože jsem nebyl pán, ale zjevně si všiml praporce připevněného k mému kopí, a bylo snazší mu to nevyvracet. Tak jsem to nechal být.

„Běžte zpátky na kopec,“ přikázal jsem jim. „Zpátky do pevnosti.“ Nevěděl jsem, kam hrabě shromáždí své muže, ale osm samotných pěšáků tu sotva mohlo něco zmocit.

Dál v ulici jsem zahlédl stříbrný záblesk a spatřil jsem *conroi* rytířů – bylo jich přinejmenším tucet, či snad dokonce dvacet a mířili cestou z pevnosti k náměstí. Neviděl jsem žádnou zástavu, ale několik jich mělo pochodně a plamínky se za nimi mihotaly, jak kolem projeli tryskem.

„Běžte,“ vybídl jsem znovu kopiníky, pak jsem mávl na Euda a další, aby mě následovali, a jeli jsme dál.

Cesta byla posetá těly Normanů i Angličanů, ale mnohem víc bylo Normanů; to jsem poznal podle jejich vlasů, které neměli dlouhé a rozpuštěné, ale vzadu ostříhané nakrátko po francouzském způsobu. Viděl jsem kolem sebe mrtvoly s kopími zabodnutými v hrudi, další bez paží a některé bez hlavy. Nějaký muž ležel rozplácnutý na zemi, obličej hluboko v bahně a na týlu se mu cenila velká sečná rána.

Cesta se stáčela vlevo dolů z kopce směrem k severu a my následovali *conroi*, který jsem před okamžikem viděl a který byl kus před námi. Už míjel věž kostela a zmizel za zatačkou vedoucí k náměstí. Připojil se k nim jeden z pánů, protože jsem zahlédl, jak jim nad hlavami vlaje praporec, i když jsem ho neznal: dva úzké zelené pruhy na rudém poli.

„Za mnou,“ zavelel jsem. Všiml jsem si, že Ivo se začíná opožďovat, a připadalo mi, že by se neměl tak rychle unavit,